

Till mottagare av arbetspärmen ”Goda, lärrika exempel för omställare”!

På seminariet ”SLUTA PRATA - BÖRJA GÖRA!” den 24 november 2012 i Sigtuna delade vi ut arbetspärmen och manus för boken ”Hushålla med jordens resurser” till deltagarna.

Ytterligare personer som vi bedömer viktiga medaktörer i arbetet för att kunna ställa om samhället – antingen det gäller Sigtuna eller något annat - till större uthållighet har erhållit pärmen. För dem finns boken med kursdokumentation nu att ladda ned på www.omstallningsigtuna.se /Planetskötare/Utbildning medborgare. Boken finns även att köpas (se hemsidan)

Vi ser **arbetspärm och bok som praktiska verktyg** när det gäller att förbereda och genomföra den oundvikliga omställningen som står i fokus för Omställning Sigtunas verksamhet. För mottagarna av pärmen har vi här sammanställt några som vi anser ytterst viktiga rader. Vi bedömer läget på följande sätt:

Ett växande antal människor är medvetna om hur krismolnen skockas: Klimatkris, Finansiell kris, Arbetslöshetskris, Eurokris, Ekosystemens kris, Energikris, Livsmedelskris, Skuldskris etc. Likaså verkar förståelsen öka för att kriserna hänger ihop.

Baserat på den bakgrunden anser vi att följande tre viktiga utgångspunkter skall vara vägledande för omställningsarbetet:

1. Människan är en del av naturen – inte dess herre! **Naturen får inte vara ett objekt** för människans herrefolksbeteende. Industrisamhället för krig mot naturen! Vi är därmed våra egna motståndare!
2. De **livsviktiga gränserna** för resursförbrukning av naturresurser måste respekteras. Industrisamhället tömmer i hisnande takt naturens skafferier utan tanke på att det måste fyllas på! **Resursuppbyggnad måste motsvara minst resursnedbrytning för att vara hållbart!**
3. Den länge dominerande föreställningen att man skulle råda bot på kriserna genom ”ekonomisk tillväxt” möter växande misstro. Det **tillväxtekonomiska systemet** visar sig vila på accelererande resursförstöring och motverkar en uthållig utveckling och leder i fördärvet. Det **måste därför ändras**. Observera att inget industriland har ännu lyckats minska sitt ekologiska fotavtryck!

Det stora antalet kriser som håller på att blomma ut är tydliga bevis på att vår industriella civilisation är i en återvändsgränd.

Vi menar att det krävs helhetssyn och helhetsgrepp och inte minst en verklighetssyn som står bättre i överensstämmelse med naturlagarna – en mental förflyttning. Detta är egentligen en gigantisk uppgift. Prova med att dra några praktiska slutsatser av de tre grundprinciperna här ovanför! Det handlar verkligen om omställning!

Det känns minst sagt ovanligt och därmed svårt att ta till sig och omsätta i handling. Därför råder det **brist på den "praktiska handling" som krävs.**

Vår erfarenhet säger att det gäller att pröva nytt – att experimentera! Många försök! Små steg! Av många! Att undvika de kostsamma misstagen! Att lära under gång! Vi tror att "Goda, lärorika exempel" med stöd av seminarier av typ "SLUTA PRATA, BÖRJA GÖRA" kan bidra till att "praktisk handling" tas i en allt mer insiktsfull riktning för ett uthålligare samhälle. Genom att många "praktiserar" omställning i liten skala (i små steg) ökas möjligheten att bygga upp en beredskap för att möta redan pågående och kommande kriser samt på sikt förhoppningsvis också för att lindra krisernas svåraste konsekvenser.

Vår planets resurser räcker inte till för dagens konsumtion (inkl. den konsumtion som vi i vardagslag benämner "produktion"). Nedbrytningen överskrider uppbyggandet av resurser och sker till övervägande del med ej förnybar energi t.ex. olja, kol och gas. Samtidigt försämras genom nedsmutsning de livsviktiga ekosystemens förnyelseförmåga – bl.a. förmågan att producera livsmedel och biobränslen.

Situationen är väldigt allvarlig. För att i längden överleva med livskvalitet måste vi dra ned på vår resursanvändning. Därför blir vårt budskap:

"I en värld med minskande resurser krävs för samhällets långsiktiga överlevnad att vi ställer om så att resurskonsumtionen håller sig inom naturens/ekologins gränser."

Vi måste minska förbrukningen av naturens resurser (bl a fossil energi) genom effektivisering och utveckling av närsamhället - "lokalisering". Lokalisering innebär mer av kretslopp/återföring av näringsämnen, ökad överblickbarhet/engagemang, social samverkan och ökad beredskap/resiliens i samhället.

Ett samhälle som Sigtuna måste därför öka sin självförsörjning lokalt, vilket innebär bl.a. att vi måste prioritera åtgärder som reducerar behov av resurser utifrån omvärlden som exempelvis fossil energi (ex olja), konstgödsel och finansiella medel.

Exempel på lokala investeringar (vid resursknapphet):

- i information och utbildning i varför och hur ställa om
- för resurseffektivitet i befintliga investeringar (utnyttjande, isolering, smarta nät, förnybar energi, återvinning, etc)
- i processer för resursuppbyggnad a. odling/återbeskogning (grödor för mat, skog för upptag av koldioxid, energi, och byggmaterial, arbetstillfällen etc), b. förnybar energi som solkraft, vindkraft resp. biogas, c. återföring av näringsämnen, minskat beroende av fossilt (fosfor, olja) konstgödsel, d. växeljordbruk
- i biokolsystem (bindandet av koldioxid, jordens bördighet, arbetstillfällen)

- i självförsörjning på individ- resp. kommunal nivå (odling, energi, byggnader "off grid" etc)
- i minskat transportbehov (mer hemarbete, närservice, kulturutbud i närområdet, arbetstillfällen etc)

Sammanfattning

Med stöd av erfarenheterna från bl a arbetet med seminariet och arbetspärmen kan strategin för omställning av ett lokalsamhälle som Sigtuna formuleras:

"Kommunens medborgare och ledning samarbetar för minskat beroende av resurser utanför närområdet (ex fossila bränslen och finansiering). Det sker genom att i görligaste mån på ett ekologiskt korrekt sätt säkerställa basförsörjningen från närområdet – materiellt, socialt/kulturellt (arbetstillfällen, social samvaro, samarbete, utvecklande aktiviteter etc.) och ekonomiskt/finansiellt".

Två exempel på projekt/processer – vilka prioriterades under diskussionerna på seminariet – som kan omsätta strategin till handling är utveckling av en plan B (beredningsplan) resp. en plan för Sigtuna Närmat.

Med vänlig hälsning

Gustaf Delin
delin@forsight.se

Björn Lindbergson
bjorn@lindbergson.se